USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **E. Y.**, zast. JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 7. 2023, čj. OAM-699/ZA-ZA11-D07-2023, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 8. 2023, čj. 22 Az 32/2023-27,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

[1] Krajský soud v Brně a žalovaný rozhodli, že Litevská republika je příslušnou pro projednání žádosti žalobce o mezinárodní ochranu na základě nařízení Dublin III (čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 604/2013). Nejvyšší správní soud se zabývá otázkou, zda je kasační stížnost stěžovatele přijatelná.

I. Vymezení věci

[2] Žalobce je občanem Kazachstánu. Na území ČR přicestoval letecky ze Š. do Prahy dne 19. 12. 2022, a to za účelem výkonu práce. K cestě si opatřil prostřednictvím zprostředkovatele desetidenní vízum Litevské republiky platné do 30. 12. 2022. Po vypršení platnosti víz byl žalobce zadržen v rámci policejní kontroly. Byl mu vystaven výjezdní příkaz a byl poučen o možnosti podat žádost o mezinárodní ochranu. Dne 27. 5. 2023 žalobce žádost o mezinárodní ochranu podal. Jako jediný důvod žádosti uvedl vysoký dluh z hazardních her. Do ČR přicestoval, aby zde mohl pracovat a vydělat na zaplacení dlužné částky. Jeho rodina je na jeho výdělku zcela závislá, protože je jedním ze sedmi dětí a jediným v rodině, který pracuje.

[3] Dne 7. 6. 2023 žalovaný opětovně předvolal žalobce na pohovor v souladu s § 23 odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a čl. 5 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států („nařízení Dublin III“). Cílem pohovoru bylo zjistit stav věci o němž nejsou důvodné pochybnosti, za účelem určení členského státu příslušného k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu.

[4] Žalovaný zastavil řízení o udělení mezinárodní ochrany v souladu s § 25 písm. i) zákona o azylu rozhodnutím ze dne 14. 7. 2023, čj. OAM-699/ZA-ZA11-D07-2023, protože žádost žalobce byla nepřípustná podle § 10a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný dále rozhodl, že členským státem příslušným k posouzení podané žádosti podle čl. 3 nařízení Dublin III je Litevská republika. Žalovaný konstatoval, že žalobce je držitelem desetidenního víza č. 004493099 vydaného Litevskou republikou dne 1. 12. 2022 v Almaty. Na území EU vstoupil 19. 12. 2022 a od tohoto data tudíž započala běžet platnost víza. Žalovaný proto usoudil, že na situaci žalobce musí aplikovat čl. 12 odst. 4 nařízení Dublin III. Litevská republika 9. 6. 2023 informovala žalovaného o tom, že uznala svou příslušnost k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu žalobce.

[5] Žalovaný se zabýval i posouzením toho, zda existují závažné důvody se domnívat, že v Litevské republice dochází k systémovým nedostatkům ve vztahu k azylovému řízení a podmínkám přijetí žadatelů, které by dosahovalo možného rizika nelidského či ponižujícího zacházení. Obecně shrnul důvody neexistence obav z tamního azylového systému a následně obecné poznatky aplikoval na případ žalobce. Došel k závěru, že žalobci v Litevské republice nelidské či ponižující zacházení nehrozí. Tento závěr opřel především o zprávu Ministerstva vnitra „Litva informace OAMP“ ze dne 19. 2. 2021, ze které je zřejmé, že Litevská republika má propracovaný azylový systém. Na úrovni EU ani ze strany Evropského soudu pro lidská práva nebylo vydáno žádné závazné rozhodnutí, které by jednoznačně deklarovalo systematické nedostatky azylového řízení v Litvě. Ani Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky nevydal žádné stanovisko požadující, aby se členské státy zdržely transferů žadatelů o mezinárodní ochranu. Litevská republika je členským státem EU, státní moc dodržuje právní předpisy a lidská práva a dodržuje i své pozitivní obligace. Také ratifikovala a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách. Žalovaný proto usoudil, že Litevská republika není státem, o kterém lze *apriori* předpokládat, že v něm dochází k systémovým nedostatkům v azylovém řízení dosahujícím dokonce rizika nelidského či ponižujícího zacházení. S odkazem na judikaturu uzavřel, že v případě většiny členských států EU nelze říct, že by jejich azylové řízení vykazovalo systematické nedostatky. Litevská republika není jedním ze států, které byly v minulosti nadměrně zasaženy migrační krizí jako Řecko či Maďarsko. Proto nelze dovodit výskyt systémových nedostatků způsobených větší mírou podaných žádostí o mezinárodní ochranu. V případě Litevské republiky tak platí zásada vzájemné důvěry.

II. Rozhodnutí krajského soudu

[6] Žalobce se žalobou (původně podanou u Městského soudu v Praze a poté postoupenou Krajskému soudu v Brně jako místně příslušnému) domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného. To shledával nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů. Žalovaný v odůvodnění neuvedl nic k meritu podané žádosti, resp. k obavě žalobce z vycestování do domovského státu, potažmo Litevské republiky. Podle žalobce byl postup

žalovaného také nezákonný a upozornil, že z odůvodnění rozhodnutí žalovaného nebylo zřejmé, zdali žalobci v souvislosti s vycestováním do Litevské republiky nehrozí obdobné nebezpečí jako to, které mu hrozí při vycestování do domovského státu.

[7] Krajský soud žalobu v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Podle krajského soudu žalobce v žalobě nezpochybnil, že podle kritérií nařízení Dublin III je k vyřízení žádosti příslušná Litevská republika. Žalobce je držitelem dlouhodobého víza vydaného Litevskou republikou dne 1. 12. 2022 v Almaty s možností jednoho vstupu a maximální délkou pobytu 10 dní ode dne 6. 12. 2022 do dne 30. 12. 2022. Neexistují závažné důvody se domnívat, že v Litvě dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení. Litevská republika je proto podle čl. 12 nařízení Dublin III příslušná k posouzení žádosti žalobce.

[8] Žalovaný měl sice povinnost zabývat se otázkou, zda přemístění žadatele do příslušného členského státu nevylučuje existence systémových nedostatků ve smyslu nařízení Dublin III (k tomu odkázal na rozsudek NSS ze dne 25. 2. 2015, čj. 1 Azs 248/2014-27), nicméně pokud nevyjdou v řízení najevo konkrétní náznaky dosahu hrozby ze země původu i na příslušný členský stát, není povinností žalovaného se možným přesahem obav žadatele na území jiného členského státu výslovně zabývat. V řízení před žalovaným žádné takové okolnosti najevo nevyšly a žalobce při pohovoru uvedl, že jediným důvodem nevycestování do Litevské republiky je to, že se mu v ČR líbí. Také v žalobě žalobce uvedl své obavy v naprosto obecné rovině, resp. v rovině nedůvodné námitky nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí.

III. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[9] Žalobce („stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Obecně namítá nezákonnost, nepřezkoumatelnost a zmatečnost rozhodnutí soudu, jakož i vady řízení, protože závěry soudu neodpovídají provedenému dokazování a odůvodnění rozhodnutí je tak pro stěžovatele zmatečné. Podle stěžovatele žalovaný porušil zásadu materiální pravdy, protože nepostupoval způsobem vedoucím ke zjištění skutečného stavu věci. Žalovaný pochybil, když se spokojil s blíže nekonkretizovaným tvrzením stěžovatele, že nemá důvěru v litevské migrační úřady pro projednání jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Podle stěžovatele se ho měl dotázat blíže na příčiny této nedůvěry a postupovat způsobem vedoucím k zjištění skutečného stavu věci. Krajský soud následně pochybil, protože tuto nezákonnost nenapravil a žalobu rozsudkem zamítl.

[10] Žalovaný uvedl, že námitky stěžovatele jsou shodné se žalobními body, ke kterým se již vyjádřil. Z tohoto důvodu odkázal na své vyjádření k žalobě, na správní rozhodnutí a rozsudek krajského soudu, se kterým se plně ztotožňuje. Žalovaný navrhl kasační stížnost zamítnout.

IV. Přijatelnost kasační stížnosti

[11] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[12] Jelikož v dané věci rozhodoval samosoudce, zkoumal Nejvyšší správní soud předně její přijatelnost ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. Zabýval se tedy otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo,

musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. V tomto ohledu lze předeslat, že sám stěžovatel ve své stručné kasační stížnosti žádné důvody její přijatelnosti neuvádí.

[13] Výklad zákonného pojmu „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS.

[14] O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

> 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.
>
> 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.
>
> 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
>
> 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[15] Stěžovatel uvádí, že kasační stížnost podává z důvodů vad řízení, nezákonnosti, zmatečnosti a nepřezkoumatelnosti rozhodnutí krajského soudu. Ovšem nijak nerozvíjí námitky nepřezkoumatelnosti a zmatečnosti nad rámec pouhého konstatování těchto důvodů. Tato část kasační stížnosti tak pro svoji obecnost nepředstavuje projednatelné kasační námitky (rozsudek NSS z 26. 4. 2023, čj. 8 As 163/2021-59, bod 25). Lze dodat, že Nejvyšší správní soud se případnými vadami řízení, nepřezkoumatelností a zmatečností zabývá i ze své úřední povinnosti. V tomto směru však neshledal, že by z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti byl napadený rozsudek nepřezkoumatelný, závěry městského soudu nesrozumitelné či zmatečné.

[16] Nejvyšší správní soud se dále zabýval jen úzce propojenými námitkami nezákonnosti a vad správního řízení spočívajícími v tom, že žalovaný nepostupoval způsobem vedoucím ke zjištění skutečného stavu věci a krajský soud tuto nezákonnost nenapravil.

[17] V obecné rovině lze předeslat, že Nejvyšší správní soud se ve své judikatuře již zabýval otázkou předání žadatele o mezinárodní ochranu ve smyslu čl. 3 odst. 1 nařízení Dublin III do Litevské republiky (rozsudek ze dne 23. 2. 2017, čj. 4 Azs 15/2017-25). Dospěl k závěru, že s předáním žadatele o mezinárodní ochranu do Litevské republiky není spojeno riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie.

[18] Jde-li o nynější věc, je třeba připomenout, že řízení o kasační stížnosti je ovládáno dispoziční zásadou (např. § 109 odst. 4 s. ř. s.). Nejinak je tomu u posuzování přijatelnosti kasační stížnosti (usnesení NSS z 18. 8. 2022, čj. 2 Ads 185/2021-27 či z 23. 6. 2022, čj. 4 Azs

318/2021-26). Pokud tedy kasační stížnost nebrojí proti posouzení právní otázky ze strany krajského soudu, logicky nepřichází v úvahu přijatelnost dle prvních třech výše citovaných důvodů. V úvahu pak přichází jen důvod čtvrtý, který je však výjimečným nástrojem pro řešení zásadních pochybení. Sestává se především ze dvou typizovaných situací: (a) napadený rozsudek je v rozporu s judikaturou NSS a nelze vyloučit, že bude k rozporům s judikaturou docházet i v budoucnu, či (b) v jednotlivém případě krajský soud hrubě pochybí.

[19] Pro přijatelnost dle situace (a) je opět nutné, aby stěžovatel brojil proti posouzení právní otázky. Pokud tomu tak není, přichází v úvahu jen situace (b), u níž je však vyžadováno skutečně zásadní pochybení krajského soudu. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby založila přijatelnost kasační stížnosti (viz například usnesení NSS čj. 8 As 214/2021 z 31. 1. 2018, čj. 1 Azs 379/2017-26 či z 15. 12. 2022, čj. 8 Azs 195/2022-28). Lze tedy shrnout, že kasační stížnost bude přijatelná především tehdy, pokud brojí proti posouzení určité právní otázky. Pokud stěžovatel naopak napadá skutková zjištění či procesní postup v konkrétní věci, bude kasační stížnost přijatelná jen ve výjimečných případech.

[20] Stěžovatel v tomto případě v zásadě namítá nedostatečně zjištěný skutkový stav věci, na jehož základě žalovaný a následně i krajský soud dospěl k závěru, že přemístění stěžovatele do Litevské republiky je možné. Stěžovatel tedy nebrojí proti posouzení jakékoliv právní otázky. Ve světle výše uvedených východisek proto přichází v úvahu jen čtvrtý důvod přijatelnosti, konkrétně typizovaná situace spočívající v hrubém pochybení krajského soudu (které však nepředstavuje rozpor se stávající judikaturou). Aby v takovém případě byla kasační stížnost přijatelná, muselo by se jednat o pochybení zcela zásadní a výjimečné povahy. Z tohoto pohledu tedy Nejvyšší správní soud posuzoval kasační námitky stěžovatele.

[21] O zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele by se vskutku mohlo jednat v situaci, kdy by žalovaný skutečně porušil zásadu materiální pravdy a krajský soud by tuto nezákonnost nenapravil (rozsudek NSS ze dne 12. 9. 2016 čj. 5 Azs 195/2016-24). O takovou situaci se však v nynějším případě nejedná.

[22] Stěžovatel byl v rámci pohovoru poučen o Dublinském systému, a o tom, že v jeho případě bude odeslána žádost o převzetí do Litevské republiky. V rámci pohovoru uvedl, že v Litvě nikdy nepobýval, ani nechtěl pobývat. Zprostředkovatel mu řekl, že získat vízum Litevské republiky je snazší, ale v Praze bude jednodušší najít si práci. Jako jediný důvod, proč by nemohl odcestovat do Litevské republiky a pokračovat tam ve své žádosti stěžovatel uvedl, že slyšel od různých lidí, že v Litvě nejsou moc příjemní lidé. V ČR se mu líbí, a proto by zde chtěl zůstat. Příbuzné ani jiné blízké sociální vazby v EU nemá, v ČR má známé. Stěžovatel také vyjádřil, že případné zákonné rozhodnutí o návratu do Litvy by respektoval.

[23] Podle čl. 3 odst. 1 věty druhé dublinského nařízení žádost posuzuje jediný členský stát, který je příslušný podle kritérií stanovených v kapitole III. Evropský azylový systém je vystavěn na zásadě vzájemné důvěry a vyvratitelné domněnce, že každý členský stát je bezpečnou zemí (rozsudek Soudního dvora EU ze dne 21. 12. 2011, C-411/10 a C-493/10, ve věci N. S. a dalších, jenž je v zásadě aplikovatelný i za současné právní úpravy). K tomu Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 22. 3. 2016, čj. 9 Azs 27/2016-37, uvedl, že možnost vyvrácení domněnky nicméně neznamená, že jakékoli porušení základního práva určitým členským státem se automaticky dotýká povinnosti členských států dodržovat

pravidla pro určení příslušnosti k posouzení žádosti a že do tohoto určitého státu nelze žadatele přemístit (body 82 až 85). Je tomu tak pouze tehdy, kdy je třeba vážně se obávat, že dochází k systematickým nedostatkům azylového řízení a podmínek příjmu žadatelů v příslušném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení (bod 86). Tato judikatura byla reflektována také v znění nařízení Dublin III. Výjimku tudíž představuje situace popsaná v čl. 3 odst. 2 větě druhé, dle které není-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie.

[24] Nejvyšší správní soud v této souvislosti již dříve vyslovil, že úvaha správního orgánu týkající se možnosti přemístění žadatele ve smyslu čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce dublinského nařízení musí být obsažena v každém rozhodnutí o přemístění žadatele, bez ohledu na to, do jaké země má být žadatel přemístěn (rozsudek ze dne 25. 2. 2015, čj. 1 Azs 248/2014-27). Tyto závěry správního orgánu musí mít oporu ve zprávách o fungování azylového systému v tomto státě, případně v dalších podkladech, které budou obsaženy ve správním spise (rozsudek ze dne 12. 9. 2016, čj. 5 Azs 195/2016-22). Napadené rozhodnutí tyto úvahy obsahuje. Žalovaný své závěry opírá především o zprávu Ministerstva vnitra České republiky „Litva informace OAMP“ ze dne 19. 2. 2021. Jeho rozhodnutí obsahuje úvahy o fungování litevského azylového systému. Žalovaný v něm také konstatoval, že ani na úrovni EU ani ze strany Evropského soudu pro lidská práva nebylo vydáno žádné závazné rozhodnutí, které by jednoznačně deklarovalo systematické nedostatky azylového řízení v Litvě. Ani Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky nevydal žádné stanovisko požadující, aby se členské státy zdržely transferů žadatelů o mezinárodní ochranu., jak to učinil zcela jednoznačně v případě Řecka. Žalovaný vzal do úvahy, že Litevská republika je členským státem EU, státní moc dodržuje právní předpisy a lidská práva a dodržuje i své pozitivní obligace. Také ratifikovala a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách.

[25] Nejvyšší správní soud přitom v mnoha svých rozhodnutích (např. ze dne 26. 5. 2016, čj. 2 Azs 113/2016-26, ze dne 25. 5. 2017, čj. 7 Azs 38/2017-73, či ze dne 25. 4. 2019, čj. 7 Azs 39/2019-39), hodnotil jako dostatečné posouzení žalovaného, který ve správních rozhodnutích otázku vypořádal obdobným způsobem jako v nyní projednávaném případě. Z rozhodovací činnosti Nejvyššího správního soudu vyplývá, že v případě dublinských přemístění bývá ve správním spise standardně založena právě pouze zpráva Informace OAMP k členskému státu, vycházející z více zdrojů, a že kasační soud ji v rámci správního řízení obecně považuje za dostatečný podklad.

[26] Podle rozsudku NSS ze dne 3. 6. 2022, čj. 1 Azs 77/2022-18 nastane jiná situace v případě, pokud žadatel namítá konkrétní skutečnosti, nasvědčující existenci systémových nedostatků v členském státě. To však není případ stěžovatele v nynějším případě. Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že se ho žalovaný blíže nedotázal ohledně relevantních skutečností a spokojil se blíže nekonkretizovaným tvrzením stěžovatele o nedostatku důvěry v litevské migrační úřady. Ovšem tato námitka neodpovídá argumentaci stěžovatele v azylovém řízení. Z přepisu pohovoru žalovaného se stěžovatelem ze dne 7. 6. 2023 vyplývá, že stěžovatel jako jediný důvod nesouhlasu s transferem do Litvy uvedl, že slyšel, že tam nejsou příjemní lidé. Z přepisu pohovoru také nevyplývají jiné skutečnosti, na základě kterých by žalovaný mohl předpokládat, že stěžovateli bude v Litevské republice

v rámci azylového řízení hrozit riziko nelidského či ponižujícího zacházení. Rovněž ani žaloba neobsahuje žádnou konkrétní skutečnost nasvědčující existenci systémových nedostatků v Litvě. Tvrzení stěžovatele o tom, že z blíže nekonkretizovaných příčin nenachází důvěru v litevské migrační úřady se objevuje poprvé až v kasační stížnosti. Ostatně k výše uvedenému lze dodat, že ani v kasační stížnosti, zastoupen advokátem (stejně jak již v žalobním řízení), tuto úvahu nikterak nerozvíjí

[27] Nejvyšší správní soud tudíž v dané věci neshledal zásadní pochybení výjimečného charakteru v postupu krajského soudu, který přezkoumával rozhodnutí žalovaného. Kasační stížnost stěžovatele proto není přijatelná.

V. Závěr a náklady řízení

[28] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[29] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. (k tomu srov. bod 53 usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, a bod 18 usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28). Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 22. prosince 2023

Milan Podhrázký
předseda senátu